

Styrets årsberetning 2023

Styrets årsberetning 2023 AtB AS

1.1 Virksomhetens art og hvor den drives

AtB er Trøndelags mobilitetsselskap og skal tilby et framtidsrettet og bærekraftig mobilitetstilbud for hele Trøndelag. Selskapet er heleid av Trøndelag fylkeskommune og har kontoradresse i Trondheim.

AtB skal legge til rette for smidige, sømløse reiser tilpasset ulike behov og reisemønster. AtB skal være navet som skaper helhet og sammenheng i et mobilitetstilbud med stadig flere aktører og nye transportformer. Det jobbes med forbedringer jevnlig for at AtBs mobilitetstilbud skal spille godt sammen med det øvrige transporttilbudet som tog, fly og ekspressbuss. Målet er å gjøre det enklere å komme seg fra A til B og klare seg uten egen bil, alltid for noen, oftere for mange.

Mobilitetstilbudet består av rutegående buss, trikk, bestillingstransport, ferger og hurtigbåter, samt individuelt tilrettelagt skoleskyss med drosje. I 2023 er tilbudet utvidet gjennom å inkludere andre mobilitetsformer i piloter, herunder synliggjøring av flere former for mobilitet som el-sparkeykler og el-sykler i AtBs digitale flater, inngått avtaler om utplassering av andre former for mobilitet på strategiske steder for et helhetlig tilbud og igangsatt pilot med samkjøring.

AtB sine målsetninger for mobilitetstilbudet bygger opp under fylkeskommunens overordnede mål for samferdsel og klima. I tillegg bidrar mobilitetstilbudet til å oppnå nullvekstmålet i byvekstavtalen for Miljøpakkeområdet som består av Trondheim, Melhus, Malvik, Stjørdal, Orkland og Skaun.

Eier har satt 3 politiske målsetninger for AtB som omhandler at (1) AtB skal legge til rette for et balansert transporttilbud i hele fylket tilpasset behov og rammer, (2) AtB skal være en pådriver i utviklingen av stadig mer klima- og miljøvennlige transportløsninger, for å bygge opp under eiers klimaambisjoner og (3) AtB skal ha en effektiv ressursutnyttelse og et godt tjenestetilbud innenfor de rammer som er gitt av eier.

Mobilitetstilbudet finansieres av kundene, Trøndelag fylkeskommune og Miljøpakken gjennom billettinntekter og tilskudd. Gjennom 2022 og 2023 har AtB erfart økte kostnader som følge av eksterne forhold som Ukraina-krigen og uro i verden, og har derfor mottatt økte tilskudd i tillegg til bruk av ubenyttet tilskudd tidligere år.

1.2 Positiv utvikling og antall kollektivreiser har aldri vært større

Gjennom 2023 er det oppnådd en stor reisevekst på kollektiv i Trøndelag, og antall påstigende har aldri vært høyere. Totalt var det i 2023 over 51 millioner påstigninger, som er en økning på 6 millioner sammenlignet med 2022.

Det har vært jobbet målrettet med markedsføring, informasjon og mediekommunikasjon rundt mobilitetstilbudet i Trøndelag. Gjennom dialog med kommuner og brukerinvolvering har tilbud og tjenester blitt tilpasset på bakgrunn av behov. Uttesting av nye mobilitetsløsninger som en del av AtB sitt totale tilbud har blitt godt markedsført og oppnådd god kjennskap både lokalt og nasjonalt. Som en del av dette vant også AtB Kollektivprisen 2023 for sitt arbeid med å utvikle og tilgjengeliggjøre mobilitet i hele Trøndelag, både gjennom utvikling av tilbudet og synliggjøring i digitale løsninger.

1.3. Endringer i kundetilbudet

AtB sin mobilitetsplattform er videreutviklet gjennom 2023, og ved utgangen av året er de aller fleste billettprodukter overført til appen AtB. I tillegg er mobilitetsplattformen tilført mange nye funksjoner som gjør reisen mer forutsigbar for kundene, eksempelvis buss i kart og AtB Bestill i reisesøk. AtB inngår i et Offentlig mobilitetssamarbeid med flere fylkeskommuner og Entur. Innenfor samarbeidet har AtB hovedansvar for drift og utvikling av blant annet app og nettbu-tikk. AtB sin app og nettbutikk brukes nå av AtB, Fram (Møre og Romsdal), Reis (Norland), og Troms er på tur inn i samarbeidet. Ved utgangen av 2023 hadde appen over 260.000 brukere.

AtB forvalter midler (16 millioner kroner i 2023) fra "Mobilitetspakken" gjennom Miljøpakken. Målet er å benytte midlene for å skape et helhetlig mobilitetstilbud i Miljøpakkeområdet. Gjennom 2023 er det igangsatt og gjennomført piloter på el-sparkesykler og el-sykler i Stjørdal, Melhus og Malvik, samkjøring i kombinasjon med bestillingstransport (AtB Bestill) på Byneset, innført Trondheim bysykkel som en del av periodebilletten og inngått avtale med bildelings-selskapet Hyre. Alle disse pilotene er med på å gi merverdi inn i periodebillett for kundene, redusere antall bilreiser og gjøre det enklere å klare seg helt uten bil. Pilotene som er gjennomført har blitt positivt mottatt og gitt god effekt.

1.4. AtBs bidrag for å redusere klimautslipp og miljøbelastning

I 2023 hadde kollektivtrafikken i Trøndelag som AtB er ansvarlig for et totalt klimautslipp på 61 435 tonn CO₂. Dette er 2 555 tonn lavere enn i 2022. Nedgangen skyldes økt innblanding av fossilfri diesel på bussene i ruteområde Region. Totalt var nedgangen i regionene på 3 634 tonn, hvorav 2 772 tonn i ruteområde nord.

Fra fergene i Trøndelag var det en liten økning i klimautslippene på 354 tonn CO₂ i 2023 og en nedgang på 476 tonn CO₂ fra hurtigbåtene i Trøndelag. Samlet gir det en nedgang på 122 tonn CO₂ for fergene og hurtigbåtene i Trøndelag.

De hybridelektriske sambandene Flakk-Rørвик og Brekstad-Valset hadde et samlet utslipp på 2 334 tonn CO₂ i 2023, noe som tilsvarer en økning på 174 tonn CO₂ fra 2022 (tallene inngår i den totale økningen på 354 tonn CO₂ for fergene i Trøndelag). Grunnen til dette er en noe høyere andel av fossilt drivstoff i 2023. Til sammenligning lå klimautslippene for de samme fergesambandene på ca. 14 000 tonn i 2018.

Når det gjelder lokale utslipp i form av NO_x og PM, var det små endringer hvorav miljøutslipp fra bussene står for den største endringen som hadde et miljøutslipp på 75 tonn i 2023. Dette er 20 tonn lavere enn i 2022. Den største endringen var også her i Region Nord hvor lokale utslipp hadde en nedgang på 15,4 tonn NO_x.

AtB er en viktig bidragsyter for å nå Trøndelag fylkeskommunes mål om mer klima- og miljøvennlige transportløsninger. AtB jobber aktivt i alle nye anbud for å få en høyest mulig andel klimanøytralt materiell. Fra 2024 vil det være oppstart av nye sjøkontrakter som vil gi betydelige reduksjoner i klimautslipp.

1.5. Redegjørelse for årsregnskapet

Samlet omsetning for 2023 ble på 2.819 millioner kroner, en økning på 17% fra 2022 der omsetningen var på 2.411 millioner kroner. Salgsinntektene i 2022 ble på 993 millioner kroner som utgjorde 35 % av omsetningen. Til sammenligning hadde AtB i 2022 en salgsinntekt på 858 millioner kroner som utgjorde 36 % av omsetningen.

2023 var første hele år siden 2019 der passasjerinntektene ikke ble påvirket av restriksjoner som følge av koronapandemien. Samtidig førte økt rabattert takst på fergesamband til at inntektene ble lavere. Passasjerinntektene ble likevel 12,6 % høyere enn i 2022.

Lønnskostnadene har økt fra 103,9 millioner kroner i 2022 til 115,3 millioner kroner i 2023. Netto lønnskostnader er noe lavere da tilskudd fra Miljøpakken føres annet sted enn lønn. Hovedårsaken til denne økningen er knyttet til at AtB har tatt over oppgaver som tidligere har vært kjøpte tjenester. Dette gjelder oppgaver for håndtering av bestillingstransport i hele Trøndelag, nytt regelverk som har medført at innleie fra vikarbyrå i kundesenter er opphørt og erstattet med egne ansatte (ressursbruken har ikke økt) og utvikling av egne informasjon- og billetteringssystemer inkludert integrering mot mikromobilitet som gradvis har/vil erstatte tidligere kjøpte løsninger og ressurser finansiert av Mobilitetspakken til å jobbe med nye piloter / løsninger. Som en del av det Offentlige Mobilitetssamarbeider drifter også AtB eksempelvis app for andre kollektivselskaper.

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var 107,1 millioner kroner i 2022, mot 30,9 millioner kroner året før. De største endringene sammenlignet med 2022 er økning av andre tidsavgrensningsposter. Årets resultat er på 0 millioner kroner da AtB har måttet benytte ekstra tilskudd til å dekke økte kostnader som følge av sterk prisvekst på rutekjøpskontraktene. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var -2,8 millioner kroner i 2023, mot -21,5 millioner kroner året før. Årets investering er knyttet til inventar. Netto endringer i likvider i 2023 har dermed vært 104,3 millioner kroner og selskapets likviditetsbeholdning er ved utgangen av året på 408,3 millioner kroner (304,0 millioner kroner pr 31.12.2022). Styret vurderer at likviditeten er tilfredsstillende med tanke på virksomhetens behov og risiko.

AtB står balanseført med 1,8 millioner kroner knyttet til FoU og ytterligere 22,2 millioner kroner knyttet til software.

Tilskuddet til AtB er delt mellom innenfor og utenfor «Miljøpakkeområdet». Ubenyttede tilskudd i et område kan ikke benyttes i det andre. AtB har derfor lagt til grunn et regnskapsprinsipp som innebærer balanseføring av ikke opptjent tilskudd som gjeld til tilskuddsyter Trøndelag fylkeskommune. I regnskapet er det benyttet 31,5 millioner kroner av saldo tidligere års uopptjente tilskudd. Saldo tidligere års uopptjent tilskudd pr 31.12.2023 er 70,1 millioner kroner totalt, hvorav 42,8 millioner kroner i Region og 27,2 millioner kroner i Miljøpakkeområdet.

Årets resultat er etter overføring på kr 0. En sterk kostnadsvekst i rutekjøpskontraktene grunnet blant annet økte drivstoff- og rentekostnader, medførte at selskapet i 2023 måtte bli tilført økte tilskudd. Kostnadsveksten var større enn selskapet selv kunne håndtere. Det er gjennom året gjort en prinsippendring i håndtering av pensjon som tilfører egenkapitalen 2.228.140 kroner direkte. Egenkapital pr 31.12.2022 er på kr 96.297.157.

Styret vurderer at AtB, gitt risikoen ved og omfanget av virksomheten, bør ha en egenkapital som gjør selskapet mer robust og med et økonomisk handlingsrom for å håndtere normale driftshendelser. Sammen med eier Trøndelag fylkeskommune er det planlagt en prosess gjennom våren 2024 for å se på den langsiktige finansieringen av selskapet, herunder vurdering av egenkapitalens størrelse.

1.6. Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2023 er satt opp under forutsetningen av fortsatt drift. Det bekreftes herved at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

1.7. Et godt arbeidsmiljø i AtB

Arbeidsmiljøet i AtB er etter styrets oppfatning godt. Det har vært jobbet systematisk med tiltak for godt arbeidsmiljø som har omfattet alle ansatte i virksomheten. Arbeidsmiljø var fokus når hele organisasjonen var samlet på ansattsamlingen høsten 2023.

I 2023 har AtBs etiske retningslinjer og varslingsrutiner blitt revidert. Nye etiske retningslinjer og prosedyrer knyttet til det interne arbeidet med compliance har blitt oppdatert og vedtatt av styret i AtB. I tillegg har det blitt opprettet en egen intern compliancefunksjon som skal jobbe målrettet med å bistå ledelsen i denne typen arbeid.

I 2023 var det totale sykefraværet i AtB på 6,2 %, sammenlignet med 6,6 % i 2022. Ser vi på sykefraværet i Norge generelt så har sykefraværet økt gjennom 2023, og er på det høyeste nivå siden slutten av koronaperioden. Bedriften arbeider sammen med bedriftshelsetjenesten med oppfølging av sykemeldte og tiltak for reduksjon av sykefravær, og har som mål at sykefraværet skal være under 4 %.

Turnover i 2023 var på 8,5%, som er en reduksjon på 7,9 %-poeng sammenlignet med 2022. Det er fortsatt viktig å sette inn de riktige tiltak for å komme ned på et lavere nivå spesielt i gruppen som har vært ansatt i inntil 3 år. Viktigheten av å jobbe med å redusere turnover gjenspeiles i strategien som ble vedtatt i februar 2023, der et av de målene er å være en attraktiv og effektiv organisasjon.

Det har ikke vært jobberelaterte skader/ulykker i 2023. AtB arbeider forebyggende med HMS i henhold til Internkontrollforskriften og utvikler og gjennomfører årlig HMS handlingsplan i samarbeid med bedriftshelsetjenesten. Selskapet har fokus på trafiksikkerhet og reduksjon av antall hendelser i operatørselskapene.

Det ble i 2023 avholdt 8 styremøter med ordinær saksbehandling med administrasjonen. Styret har også hatt 1 dialogmøte med Hovedutvalget for Transport, samt at styrets leder redegjør 2 ganger pr. år til Fylkesutvalget om status. Ny styreleder tok initiativ til et Eiermøte i september 2023 for å drøfte langsiktig utvikling av selskapet, herunder økonomiske rammevilkår. Styret har god dialog både med administrasjonen og de politiske organer. Styret har fulgt utviklingen av driften gjennom dette året nøye, med særlig søkelys på Individuelt tilrettelagt skoleskysst med drosje i ny kontrakt fra august 2023, økonomiske rammer for 2023 og videre framover, samt nye anbud. AtB har tegnet styreansvarsforsikring for styrets medlemmer og administrerende direktør for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner.

1.8. Likestilling og diskriminering

Selskapet har ved utgangen av 2023 97,8 årsverk (105 ansatte) i administrative stillinger mot 95,3 årsverk (99 ansatte) i tilsvarende stillinger i 2022. Videre har selskapet 22 årsverk (22 ansatte) med tidligere outsourcete oppgaver mot 11 årsverk (11 ansatte) i 2022. Dette gir totalt 119,8 årsverk (127 ansatte) mot 106,25 årsverk (110 ansatte) i 2022. Økningen i årsverk fra 2022 til 2023 gjelder i all hovedsak at ansatte med tidligere «outsourcete» og nye oppgaver har økt med 11 ansatte sammenlignet med 2022, og gjelder håndtering av bestillingstransport i hele Trøndelag, nytt regelverk som har medført at innleie fra vikarbyrå i kundesenteret er opphørt og erstattet med egne ansatte (uten endring i ressursbruk), ytterligere vridning fra eksterne leverandører og konsulenter til egne ansatte i utviklingen av egne informasjon- og billetteringssystemer som gir stadig nye tjenester til kundene samt ressurser finansiert av Mobilitetspakken til å jobbe med nye piloter / framtidens løsninger. Dette vil sikre økt kvalitet og mer effektive løsninger med raskere utviklingstakt. Som en del av det Offentlige Mobilitetssamarbeidet drifter også AtB eksempelvis app for andre kollektivselskaper. Av totalt antall ansatte er 51 kvinner og 76 menn. Snittalderen i AtB er 41,1 år.

Ledergruppen i AtB består av 3 kvinner og 2 menn. Styret består av 3 kvinner og 5 menn. Styret har ut fra en vurdering av antall ansatte og stillingskategorier ikke funnet det nødvendig å iverksette spesielle tiltak med hensyn til likestilling. I henhold til Lov om likestilling og forbud mot diskriminering, arbeider AtB for å sikre like muligheter og rettigheter uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, nasjonal opprinnelse, politisk syn, seksuell orientering, religion og livssyn eller andre vesentlig personlige forhold. Dette innebærer at det arbeides aktivt for mindre ulikhet i bedriften, både gjennom formelle retningslinjer, men også gjennom kommunikasjon, verdier og kulturfremmende arbeid. Diskrimineringsgrunnlagene ivaretas ved årlig risikoanalyse og vernerunder, og det er etablert avviksrapportering og varslingsrutiner. AtB følger opp etterlevelse av personalpolitikken gjennom etablerte systemer og interne møtestrukturer. Arbeidstakere over 60 år tilbys seniortiltak basert på individuelle behov. Bedriften arbeider også aktivt og målrettet for å fremme universell utforming, både innen bedriften og gjennom kontrakter på transporttjenester.

Bedriften legger i sine systemer til rette for å kunne dokumentere og følge opp aktivitets- og redegjørelsesplikten i Likestillings- og diskrimineringslovens §26. For ytterligere informasjon vises til egen redegjørelse på atb.no.

1.9. Åpenhetsloven

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) trådte i kraft 1. juli 2022. Formålet med loven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. I tillegg skal den sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Åpenhetsloven pålegger virksomhetene å gjennomføre aktsomhetsvurderinger som skal legges frem i en årlig rapport.

AtB har iverksatt arbeidet med aktsomhetsvurderinger både av egen virksomhet og våre leverandørkjeder. AtB skal rapportere sine aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven innen 30.06.2024. Rapporten vil bli tilgjengelig på atb.no.

1.10 Videre utvikling og framtidssutsikter

AtB er et mobilitetsselskap med formål å skulle utvikle et attraktivt mobilitetstilbud, som bidrar til ett tilgjengelig Trøndelag, innenfor de mål og rammer som Trøndelag fylkeskommune fastsetter. AtB vil fortsatt utvide sin innsats og aktivitet som mobilitetsselskap i Trøndelag, både gjennom egne satsninger og i samarbeid med andre aktører. AtB har i de senere år bygget opp intern kompetanse og flyttet inn tjenester in-house for raskere og bedre utvikle framtidens mobilitetstjenester basert på ny teknologi, digitalisering og mobilitetsløsninger til beste for kunder og samfunnet. Gjennom prosjektene i Mobilitetspakken vil vi høste erfaringer og bygge kompetanse om andre mobilitetsformer og delingsmobilitet samt teste ut billettsamarbeid med delingsmobilitetsaktører som grunnlag for de kommende store anbudene som nå er under utredning og med oppstart i perioden 2028-2029.

Bruk av kunstig intelligens og digitalisering vil få sterkere fokus videre framover for å effektivisere vårt arbeid og forbedre tjenestene. Videre ble det i 2023 påstartet et prosjekt i regi av Kollektivtrafikkforeningen som ser på muligheter for økt kollektiv konkurransekraft gjennom ett felles samarbeid for digital tjenesteutvikling. Det ses også på hvordan AtB og de øvrige mobilitetsselskapene kan samarbeide enda mer for å effektivisere og utvikle best mulig tjenester. AtB vil også se på andre tiltak i 2024 for å effektivisere de administrative funksjonene.

I løpet av 2022 og 2023 har AtB erfart en markant økning i drivstoffpriser, rentekostnader og kostnader til Individuelt tilrettelagt skoleskyss. De økonomiske utfordringene ble løst for 2023 gjennom oppsparte midler i Trøndelag fylkeskommune og AtB. For 2024 er de økonomiske utfordringene løst gjennom økte tilskudd fra Trøndelag fylkeskommune og Miljøpakken, slik at rutetilbudet kan opprettholdes i regionen og styrkes i Miljøpakkeområdet gjennom tilskudd som finansierer også kapasitetsutvidelse på avganger og ruter hvor det er høy kapasitetsutnyttelse. AtB skal i dette arbeidet også jobbe med optimalisering av rutetilbudet som skal legge til rette for ytterligere økning i kollektivbruken. AtB vil i 2024 kjøre pilot på å selv planlegge deler av individuelt tilrettelagt skoleskyss for å oppnå mer effektive og kundesvennlige løsninger. For å unngå stadige politiske saker om økte tilskudd som følge av økte kostnader, er det behov for å se på robustheten i AtBs økonomiske rammebetingelser ut fra den størrelse AtB representerer.

Styret i AtB vurderer at det er grunnlag for fortsatt drift. Antall påstigende har aldri vært høyere enn i 2023, og vi har en positiv inntektsutvikling i Miljøpakkeområdet. Det er gjort politiske vedtak som gir selskapet bedre forutsetninger for å styrke kollektivtrafikkens konkurransevne når tiltakene gjennomføres, og som forventes å gi en ytterligere vekst i antall passasjerer. Inntektssiden i regionen er fortsatt noe mer utfordrende, men det er kostnadsnivået som representerer den største utfordringen. Kortsiktig ser det ikke ut til at kostnadsnivået vil gå ned og dette må for kommende år som for 2023 løses i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune.

AtB vil fortsette å være en pådriver for å innfri klimaambisjonene ved å stille krav til klima- og miljøvennlige løsninger der det er mulig ut fra rammebetingelsene. I 2024 vil nye og miljøvennlige hurtigbåter bli innfaset i Trondheimsfjorden og redusere utslippene vesentlig. Kontraktene i Sjøkontrakter 2024 vil i tillegg bidra til bedre regularitet og bedre kapasitet. Dette er oppnådd gjennom gode anbudsinnretninger. Kapasitetsutvidelsen i Miljøpakkeområdet fra høsten 2024 vil bli gjennomført med tilføring av 20 elektriske busser. Det jobbes nå med kunnskapsgrunnlag til de neste store anbudene – Mobilitet i Trøndelag (regionen og Miljøpakkeområdet) med oppstart fra 2028 og 2029 – og som blant annet vil stille strengere krav til klima- og miljøvennlige løsninger. Det vil i den forbindelse bli sett på tiltak som også kan innføres gjennom kontraktperioden fram til 2040.

AtB vil fortsette med å utvikle og forbedre mobilitetstilbudet i Trøndelag i tett dialog med eier, kommuner, operatører og andre interessenter. Det er et overordnet mål å optimere nytten av tilskuddsrammene.

Styret vil takke administrasjonen, operatørene, eier og andre samarbeidspartnere for de gode resultatene som er oppnådd i 2023.

1.11 Disponering av årets resultat

Etter styrets oppfatning, gir fremlagt resultatregnskap og balanse med noter uttrykk for virksomhetens resultat for 2023 og økonomisk stilling ved årsskiftet. Det er ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets slutt som er av betydning for bedømmelsen av regnskapet. Virksomheten har et resultat på kr. 0. Egenkapital pr. 31.12.2023 er på kr. 96.297.157.

Trondheim, 02.05.2024

<hr/> Nils Kvernmo Styrets leder	<hr/> Odd Aksland Styrets nestleder	<hr/> Are Brekk Styremedlem
<hr/> Astrid Svarva Styremedlem	<hr/> Kristian Tangen Styremedlem	<hr/> Kirsti Brandsegg Arntsen Styremedlem
<hr/> Stig Harry Jørgensen Ansattrepresentant	<hr/> Lasse Bardal Styremedlem	<hr/> Line Elisabeth Holmesland Ansattrepresentant
<hr/> Grete Fuglem Tennås Administrerende direktør		